

גליון

354

פרשת וירא תשפ"א

הימים ימי מלחמת המפרץ, בירושלים לא הורגשה המלחמה בעוצמה רבה, מלבד צפירות אזעקה מעטות שהורו לאזרחים להיכנס לחדר האטום. הרב אלישיב כהרגלו קם בהשכמה, יושב ולומד בשקידה, ורק שעה אחת ביום מופסק לימודו לשאלותיהם של רבים שהתדפקו על דלתו. התשובות ניתנות במהירות, בתמצית ובבהירות, כראוי למי שדקותיו יקרות-ערך וחפץ לנצלן ללימוד תורה.

והנה לפתע, באמצע קבלת קהל, נשמעת אזעקה. הרב קם ממקומו ופנה לחדר האטום ואיתו נכנסו עוד שלושה אנשים מהעומדים בתור השואלים. לאחר שהתיישב במקומו, פנה אליהם, ענה להם על שאלותיהם והמשיך להתעניין בשמם, בשלומם ובמעשיהם, ורק לאחר מכן שב ללימודו.

לפלא היה הדבר בעיני בני ביתו, הרי הרב חס על כל דקה ומעולם לא הרחיב את הדיבור עם קהל הפונים. "מה ראה הרב להתעניין בשלומם של שואלים אלו דווקא?", שאלו בני הבית את הרב לאחר שאלו יצאו מביתו.

"בדרך כלל איני רואה צורך להתעניין בשלום השואלים, הרי הם מקבלים תשובתם וממשיכים בדרכם לעסקיהם ולעניינם, אך עתה כששהינו בחדר האטום לא יכלו השואלים לצאת לדרכם, אם כן הם אורחים שלי ומחויב אני במצוות 'הכנסת אורחים'..."

למעלה בקודש שאבה הרבנית את מידת ה'הכנסת אורחים' מסבה הדגול, איש החסד הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל. לבו הרחום חס על כל איש מישראל, אף על הפחותים שבהם, ומשכך היה מבקר את האסירים בבתי הכלא.

ערב אחד נשמעות נקישות על דלת ביתו ובפתח עמד אחד האסירים שזה עתה שוחרר מכלאו. מאחר והוא מתגורר הרחק מירושלים ולא היה בידו פרוטה הוא פנה אל הרב כדי לבקש ממנו דמי נסיעה... הרב והרבנית הכניסוהו לביתם בסבר פנים יפות, העניקו לו את הסכום המבוקש, אך לא הסכימו שייצא בטרם יסעד את לבו.

לאחר שסיים את ארוחתו הודה לו רבי אריה על שביקר אותם. "בזכותך קיימנו שתי מצוות - 'הכנסת אורחים' ו'גמילות חסדים'", הוסיף רבי אריה להיטיב על לבו של האסיר המשוחרר.

וַיֵּרָא לְקָרְאֲתֶם בְּמִפְתּוֹז הָאֵלֶּה (יז, ז)

אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכונה... (שבת קכז.)

בפרשתנו מסופר על שניים שאירחו את המלאכים, אברהם אבינו ולוט. אירוחו של אברהם אבינו נזכר לטובה לדורות, ואילו מעשהו של לוט, למרות מסירות הנפש שבו בסכנו את עצמו ואת בנותיו מפני אנשי סדום, כמעט ואינו נזכר לשבח.

התירוץ המפורסם על תמיהה זו הוא, שאברהם אבינו חשב שהוא מארח עוברי אורח 'ערביים' ולמרות זאת טרח עבורם רבות, ואילו לוט ידע שהוא מארח 'מלאכים'...

הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, מסביר את ההבדל באופן נפלא: אברהם אבינו חיפש לעשות חסד, הוא יצא כחום היום אל מחוץ לאוהלו וחיפש אורחים, ולא נח ולא שקט עד שמצא אותם. גם אחרי חורבן סדום ועמורה נאמר בתורה 'ויסע משם ארצה הנגב' - הוא נסע לשם כדי לחפש אנשים לעשות עמם חסד; ואילו לוט, למרות שעשה חסד תוך סיכון חייו וחיי בנותיו הוא לא חיפש ולא חיזר אחר מעשי החסד, הוא הלך לגור בסדום, מקום שאנשיו היו ידועים כמי שמופקעים לגמרי מעשיית חסד. אמנם כשנזדמן לו מעשה חסד הוא עשה אותו באומץ רב, אבל הוא לא ביקש זאת ולא 'חיפש' חסד...

* * *

ערב תשעה באב תש"ע, עם ישראל יושב על הארץ, אוכל סעודה מפסקת ומתאבל על חורבן הבית. אך הרבנית מרת **בת שבע קנייבסקי** ע"ה, אשת חבר למרן שר התורה שליט"א, עומדת בפתח ביתה ונושאת עיניה לכיוון הרחוב.

"במה אוכל לעזור?", התעניין בן משפחתה שעבר שם בדיוק באותה עת, "קרה משהו? הכל בסדר?", הוסיף לתמוה.

"הכל בסדר!", השיבה הרבנית, "אני מחפשת אורחים שיסעדו בביתנו...". [אע"פ שסעודה זו אין אוכלים בחבורה, היא חיפשה אורחים שיאכלו על כל פנים בביתה...].

את מידת הכנסת אורחים המרובה ינקה הרבנית בבית אביה הגדול, מרן הגאון רבי **יוסף שלום אלישיב** זצוק"ל.

אך האירוח לא הסתיים בכך. רבי אריה התחנן בפני האורח: "הנה השעה כבר התאחרה, מדוע תצא עתה לביתך בחשכת הלילה? במטותא ממך הישאר עמנו הלילה, ומחר בבוקר תשוב לביתך בשעות היום!". האורח הסכים, הרבנית הציעה לו מיטה והוא נשכב לנוח.

לפנות בוקר, כשקם רבי אריה לתפילת שחרית כוותיקין מבחין הוא כי ה'אורח' נעלם מן הבית, ואתו נעלמו גם הגביע ופמוטי הכסף...

רבי אריה העיר את רעייתו וסיפר לה על גניבת כלי הכסף ואמר: "אני מוחל לגנב בלב שלם, איני חפץ שייענש אדם בסיבתי... אך הבה ונבטיח אחד לשני", הוסיף רבי אריה ואמר לרעייתו, "שמקרה מצער זה לא ימנע בעדנו מלארץ גנבים בביתנו גם בעתיד...".

תור של שואלים השתרך על מפתן דלתו של הגאון רבי אריה לזין זצ"ל, ממתנים שישבו מן השיעור ומפעולות החסד הרבות - חתונת מצווה, ביקור חולים וניחום אבלים.

מקורבו שהמתין אף הוא אמר לשניים שקדמו לו כי דבר-מה קצר ודחוף לו אל הרב בפרטיות, וביקש מהם להיכנס אל הרב לפניו לכמה דקות קצרות. הם הסכימו.

כשחזר הרב, נכנס המקורב ואמר לרבי אריה שהשניים שקדמו לו הסכימו שייכנס ביחידות לפניהם. לפליאתו הכניס הרב אף אותם אל החדר, ולאחר שהושיבם על מיטתו ביקש את סליחתם ויצא עם מקורבו אל הרחוב, והסביר לו: "אנחנו יכולים לשוחח אף בחוץ, ומדוע נשאיר את האורחים להמתין ברחוב...?". [מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב ישראל ליוש']

הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל נקט בדעה כי לא ייתכן לערוך שמחה ולהזמין אנשים, בין אם זו סעודת נישואין ובין אם 'שלום זכר', בלי להכין כיבוד בכמות שתספיק לכולם. יש והיה הוא עצמו מגיע לשמחה בקהילה כשארזג שתייה קרה באמתחתו, הן לטובת הציבור והן לטובת בעל השמחה שלא תמיד ידע להעריך נכונה את כמות המשתתפים הצפויה.

לקראת סיום חתונתו של אחד מבניו שיחיו שם לב כי הכיבוד שהוצע לאורחים כמעט ונגמר. הוא פנה לאחד מבניו וביקש ממנו למצוא מאפיייה סמוכה ולקנות כמה ארגזים של עוגות. "חייב אני בכך מדינא דהכנסת אורחים", הסביר את בקשתו.

כיוצא בזה, כאשר הבחין פעם שרצפת אולם השמחות הסמוך לביתו לא נוקתה כדבעי לקראת שמחת שבע ברכות שעתידה היתה להיערך במקום, העיר: "כך לא מקבלים אורחים!", אך הוא לא הסתפק בדיבור גרידא אלא טרח בגופו לשוות מראה הגון יותר לאולם. אחד ממקורביו שנבהל למראה עיניו התחנן בפניו שגם הוא יודע לנקות ויניח לו את המלאכה, אולם רבי שמשון זצ"ל משהזדמנה

לידו מצווה שוב לא הניחה מידו: "אולי אתה יודע", הגיב כלפיו, "אבל לא כמוני...".

[מתוך הספר 'אוהביו כצאת השמש בגבורתו']

**כִּי יִדְעֶתִיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בְּנָיו
וְאֶת בָּיִתוֹ אֲזוּרִיו וְשָׁמְרוּ דֶרֶךְ ה' (יוז, יט)**

'כי ידעתי' - לשון חיבה... ולמה ידעתי, 'למען אשר יצא' - לפי שהוא מצוה את בניו עלי לשמור דרכי (רש"י)

הקב"ה מחבב את אברהם אבינו ומשפיע עליו את כל הברכות וההבטחות, מדוע? כי אברהם מחנך את בניו ובני ביתו ומלמדם לשמור את דרך ה'.

* * *

מֶרֶן הַגְּרָאִי"ל שְׁטֵינְמָן זְצוּק"ל היה מצעירותו ראש ישיבה-קטנה לנערים מגיל 14 ועד גיל 17, שזהו הגיל הקשה ביותר בחינוך ילדים. צריך לדעת ולהבין איך להיכנס לראש שלהם כדי להצליח לחנך אותם בצורה הראויה והנכונה ולראותם שתולים בבית ה'.

היה מקרה בו שני נערים רבו ביניהם ואחד רדף אחר חברו. הנרדף ברח לתוך חדר השיעורים ונעל את הדלת מבפנים. והנה, הגיע זמן השיעור. מֶרֶן זְצוּק"ל מבקש להיכנס לחדר אך הדלת נעולה... הבחורים שעמדו אף הם מבחוץ קראו לבחור שבפנים: "תפתח את הדלת! ראש הישיבה עומד פה בחוץ!", אך הלה מסרב לפתוח וצועק לעברם: "אתם סתם משקרים, ראש הישיבה עדיין לא הגיע! אתם רוצים שהבחור שרדף אחריי יתפוס אותי...".

הוויכוח התנהל במשך כמה דקות רצופות, עד שבסופו של דבר הוא השתכנע לפתוח את הדלת... ומה עשה מֶרֶן זְצוּק"ל? כדי לא לראות מיהו הבחור הזה הסתובב ונתן לבחורים להיכנס לפניו, ורק לאחר שכולם נכנסו נכנס גם הוא...

"אם הבחור יראה שאני יודע את זהותו הוא יתבייש ממני, יתרחק ממני, לא יהיה נעים לו ללמוד אצלי. אפשר 'לפספס' בן-תורה בעטייה של משובת נערים אחת, וחבל...". כך הסביר מֶרֶן.

בפעם אחרת הגיע ראש ישיבה למעונו של ראש ישיבה ואמר לו: "אני מוכרח לסלק בחור מהישיבה! הוא עשה כך וכך וכך", והחל לפרט מסכת שלמה של עבירות שעשה אותו בחור... אמר לו מֶרֶן זְצוּק"ל: "אתה צודק, אלו אכן עבירות חמורות המצדיקות את סילוקו מהישיבה. רק תאמר לי בבקשה: איך קוראים לאמו של הבחור?". הלה היה המום מהשאלה. מה הקשר בין הנושא העומד על הפרק לבין שם אמו של הבחור?. "אינני יודע את שמה", השיב.

"אם אינך יודע את שמה", אמר לו מרן זצוק"ל, "הווה אומר שעדיין לא התחלת להתפלל עליו! איך, אם כן, אתה חושב לסלקו מהישיבה?".

בפעם אחרת, כך סיפר רבי ליפא ישראלזון, הייתה בשיעור ג' קבוצה קטנה של כמה בחורים שבאמת היו מופרעים. יום שישי אחד הם הגדילו לעשות ושרפו את הרדיאטור. נורא ואיום. הנהלת הישיבה החליטה שיש לסלקם מהישיבה לאלתר, אך מרן ראש הישיבה זצוק"ל לא הסכים.

ורבי ליפא הוסיף ואמר לי: "אני יודע מי היו הבחורים האלו, ואני מעיד בפניך שחלקם המכריע הם היום אברכים בני תורה לתפארת, ומקצתם אף מכהנים כמגידי שיעורים!".

"זאת ועוד: אני בעצמי נכנסתי לרבנית ושאלתי אותה: 'איך ראש הישיבה העז לקחת על כתפיו אחריות כזאת, ולא לסלק בחורים כאלו מהישיבה?', והיא ענתה: 'אתה יודע כמה תפילות, כמה דמעות, הוא הוריד בשבילם?'".

סיפר אחד מתלמידי החכמים בירושלים, שנכנס לרבינו ובפיו התלבטות לאיזו ישיבה גדולה לשלוח את בנו, אחר שנודע כאחד העילויים בישיבתו. הוא החל להעלות צדדים בדרך הלימוד באופן זה או אחר, דיבר על ההספק, ועל מידת ניסיונם של רבני הישיבה וכו'. הפסיק אותו ראש הישיבה בשאלה: "היכן עובדים יותר על המידות, ביררת?".

משראה שמושך הוא בכתפיו כמי שאינו יודע בדבר, אמר לו שיברר את ענין עבודת המידות בישיבה, ובמקום שעובדים על כך טוב יותר לשם ישלח את בנו ויראה ממנו ברכה...

סיפר רבי אליעזר יודטקובסקי שליט"א: אברך פלוני נקלע, ללא תכנון מיוחד, לבית כנסת בתל אביב. מתפללי בית הכנסת היו יהודים קשישים, ולהערכתו נע גילם הממוצע בין שמונים לתשעים ותשע. רגעים ספורים לאחר היכנסו לשם שומע האברך את גבאי בית הכנסת מכריז, שהיום לא יתקיים השיעור הקבוע משום שהרב לא הגיע.

'מי יודע אם לא לשם כך זימן אותי הקב"ה למקום הזה בדיוק עכשיו? מן הסתם מדובר בשיעור משניות שאיני צריך להתכונן יותר מדי לקראתו', הרהר האברך, ובלי לחשוב הרבה פסע פסיעה אחת קדימה וקרא לעבר הגבאי: "אני אגיד את השיעור היום!".

הגבאי סקר אותו במבטו והכריע: "יהי כן".

נותרה לאברך רק דקה אחת לתחילת השיעור. הוא ניצל אותה לברר אצל הציבור באיזו מסכת הם אוחזים.

"אהלות", השיב אחד הזקנים, ולבו של האברך נפל. אהלות? הוא לא יודע מימינו ומשמאלו במסכת הזאת. כשהציע את עצמו סבר שהשיעור הוא רק לקרוא כמה משניות בסדר מועד ולהסביר אותן, דבר שאינו דורש ממנו הכנה מוקדמת.

הקשיש שישב לידו הבחין במבוכתו וקרא לעברו: "אל תדאג, אני אעזור לך".

העיף בו האברך מבט. 'בעל-בית, מה כבר יוכל לעזור לך?'.

אלא שיש הפתעות בחיים. הקשיש התברר ככלי מלא וגדוש, בעל ידיעות עצומות. האברך רק חזר בקול רם על הדברים שאמר אותו קשיש, ובאופן הזה התנהל השיעור כולו.

'פלאי פלאים!', השתאה האברך, 'לעולם אי אפשר לדעת מה מסתתר מאחורי בעל-בית זקן'.

כשהסתיים ה'שיעור' המאולתר ניגש אליו ושאל בפליאה: "איך מגיע יהודי תל-אביבי לבקיאות כזאת ב'אהלות'?".

"זה כלום, ממש שטויות", הניף הזקן את ידו, "אבל יש לי ילדים מיוחדים. בן אחד דיין בירושלים, בן שני בסלבודקה...", וכך הלך ומנה לפניו את שמונת ילדיו, ששבעה מהם הם בני תורה ותלמידי חכמים.

"כעת עוד יותר קשה לי", המשיך האברך, "איך זכית לכל זה?".

"הכל בזכות רבי אלה' לופיאן!", אמר היהודי.

"לא יתכן שלמדת בכפר חסידים", הספיק האברך לערוך חשבון מהיר של השנים, "איך הגעת לרבי אלה'?".

השיב הקשיש: "גרתי בלונדון, בגולדרס גרין, ולמדתי בתיכון המקומי. החברים שלי המשיכו לאוניברסיטה, וכמעט כולם נישאו לגויות. ידעתי שזה המסלול הצפוי גם לי אם אלך לשם, וידעתי שאיני רוצה להתחתן עם גויה. חשבת: מי יערוב לי שלא אכשל? לאחר הרבה מחשבות, התחבטויות ודיונים החלטתי ללכת ללמוד בישיבה. שמעתי שבלונדון יש ישיבה טובה, 'עץ חיים', ראש הישיבה שם היה רבי אלה'. החלטתי ללכת אליו על-אף שלא ידעתי דבר וחצי דבר מדברים שבחור דתי אמור לדעת אותם. רגע לפני שנכנסתי למבחן אצל ראש הישיבה צדה את עיניי גמרא גדולה שהייתה מונחת שם. הספקתי לקרוא את שמה - מסכת ביצה, ומיד נקראתי פנימה. פנה אלי רבי אלה' בחמימות: 'איזו מסכת למדת לאחרונה?'. שמחתי שיש לי מה לענות, והשבתי בביטחון: "מסכת ביצה".

"טוב מאוד", אמר רבי אלה', 'אשאל אותך שאלה עליה: מה הדין אם תרנגולת הטילה ביצה בשבת ויש אחרי זה יום טוב, מה היית עושה עם הביצה הזאת?'.

"כמובן שלא ידעתי. רבי אלה' חשב שכנראה אני חושש לענות, משום שאני סבור שזו שאלה עמוקה. הוא ניסה להרגיע אותי: 'זו לא קושיה גדולה. זו משנה מפורשת. מה אתה אומר, מה היית עושה עם ביצה כזאת?'. הייתי מוכרח לענות משהו, והגבתי: 'מה היית עושה? הייתי מכין ממנה חביתה...! חייך אלי רבי אלה' ואמר: 'התקבלת לישיבה!'.

הוא הסביר: 'ישיבה היא לא בית ספר תיכון, כאן חשוב לי לבדוק שיש לך שכל ישר. את כל שאר הידיעות תוכל להשלים כבר'."

מההחלטה הזו של רבי אליהו יצא יהודי תל-אביבי בן תשעים וחמש, יודע 'אהלות' ואב לשבט שלם של תלמידי חכמים. כל נכדיו וניניו יושבים ולומדים יומם ולילה, כולם הקימו משפחות של תורה. אלפי שעות של לימוד בזכות החלטתו וענוותנותו המופלגת של רבי אליהו, שלא דחה את אותו בחור תם, בור ועם הארץ מעל פניו!.

כשסיפרו מעשה זה למרן הרב שטיינמן זצ"ל התפעל ביותר, עד שבמשך שבועות רבים חזר וסיפר אותו לכל ראש ישיבה שבא אליו, כשהוא מברר: "מה אתה היית עושה? היית מקבל בחור כזה או לא?!"

[מתוך 'ומתוק האור – פניני הגראי"ל']

גדולי ישראל התייחסו תמיד לתפקיד ה'מלמד' כמלאכת קודש שאין למעלה ממנה. במכתב שכתב מרן הגאון רבי **שמואל הלוי וואזנר** זצוק"ל, בעל ה'שבט הלוי', הוא מורה בנחרצות: מלמד החושב או מרגיש כי תפקידו הינו מקצועי בלבד, כפקיד בבנק, הרי הוא בכלל 'עושי מלאכת ה' רמיה'!. להיות 'מלמד' פירושו למלא תפקיד נעלה ונשגב של העמדת הדורות הבאים בעם ישראל, תפקיד אותו יש למלא בחרדת קודש!.

מלמד המבין את גודל חשיבות תפקידו, גם מתייחס אליו בכבוד הראש וברצינות הראויים. סיפר מנהל ת"ת בירושלים, שלפני שנים רבות שאל אחד מגדולי הדור אלו מלמדים עליו לחפש לת"ת שבראשותו, ונענה: "רק מלמדים שמרגישים מאושרים בתפקידם!".

מעשה היה באברך שעם השנים נעשה מלמד, אך כאשר נפגש עם רבו מרן הגאון רבי **שמואל רוזובסקי** זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', לא השיב לשאלתו במה הוא עוסק כיוון שהתבייש בתפקידו. אמר לו ר' שמואל: "איני יודע במה אתה עוסק. אך דבר אחד ברור לי, אם אתה מתבייש בעיסוקך - 'מלמד' אסור לך להיות!"... והוסיף: "הנני שוקל לגשת למנהל הת"ת ולעורר את תשומת לבו על כך..."

מעשה נפלא, הממחיש כיצד יש להתייחס למלאכת חינוך ילדי ישראל: לפני עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבאך** זצוק"ל, הגיעו שני אנשים לדיון. אחד מהם עובד לפרנסתו כנהג הסעות, ומסיע בכל בוקר ילדים לתלמוד תורה, והשני הוא מלווה הממונה מטעם התלמוד תורה כאחראי על ההסעה. שניהם נוסעים יחד בכל בוקר, ולאחרונה פרץ ביניהם ויכוח: מי מהם צריך לפתוח את הדלת ולהעלות את הילדים הקטנים אל הטנדר...

מה שהתחיל כוויכוח גרידא הפך עד מהרה לריב של ממש, ומשך באו השניים לפני רבי שלמה זלמן שיכריע בדבר.

רבי שלמה זלמן חיך אליהם את חיוכו האוהב, והשיב להם במילים הבאות: "אתם הלא עוסקים בהסעת ילדים לתלמוד תורה. כל ילד הלומד תורה הינו ספר תורה קטן, ואם כן המכונית המסיעה אותו היא בגדר 'ארון קודש'. פתיחת דלת המכונית היא איפוא 'פתיחת הארון', והעלאת הילדים לטנדר והורדתם היא ממש 'הוצאה והכנסה'..."

"והנה", המשיך רבי שלמה זלמן לומר, "מעולם לא נתקלתי בבית הכנסת בשני בני אדם המתדיינים ביניהם מדוע דוקא הוא צריך לגשת ולפתוח את ארון הקודש ולא חברו..."

במילותיו הקצרות האיר רבי שלמה זלמן באור חדש את תפקידם של השניים. מעתה הוויכוח נמשך, אך השניים החליפו צדדים... כל אחד מהם רצה כעת לזכות בכבוד הגדול של פתיחת הדלת לילדים... כל ילד התקבל בטנדר הקטן בכבוד ובאהבה, בליטוף ובנשיקה. שהרי לא ילדים קטנים הם מסיעים כאן, כי אם ספרי תורה!.

הדברים הללו מן הראוי שייחרטו באותיות של זהב בכל חדר מלמדים, כדי שהם ישננו שוב ושוב את האמת המאירה: תפקידם אינו מילוי משרה תורנית גרידא, והילדים עליהם הם מופקדים אינם סתם תלמידים. התפקיד הוא קדוש ונשגב, כי הם אלו המעבירים את התורה הקדושה הלאה לדורות הבאים. בזכותם ממשיך עם ישראל לשאת את מורשתו לנצח, ושכרם לעתיד לבא מי יוכל לשער!.

סיפר המחנך הרה"ג רבי משה טורק שליט"א: לפני עשרות שנים זכיתי להשתתף באסיפת מחנכים בפתח תקוה, אשר בראשה עמד הגאון הצדיק רבי **אליהו אליעזר דסלר** זצ"ל. בפתח דבריו אמר הרב דסלר כך: "ראתי בפצותי שיח... אני עומד כאן וחושש לדבר".

לנוכח מבטיהם התמהים של המלמדים, ביאר הרב דסלר את דבריו: "סבורים אתם שאני עומד לדבר רק לפני כמה עשרות מחנכים... לא ולא! אני עומד כאן, ורואה למול עיני אלפי ילדים. כל תלמידיכם בהווה, וכל התלמידים שיבואו במהלך השנים, כולם תלויים בגישה שלכם למלאכת החינוך. לפיכך - יראתי!".

עוד הוסיף הרב דסלר ואמר: "מי יודע אצל מי מכם יופקד גדול הדור הבא. אולי אצל אחד מכם יצמח רבי עקיבא איגר, ה'חתם סופר', ה'חפץ חיים'... וגודל השפעת המחנך על תלמידו אין לשער ואין לתאר. נמצא אם כן, שבמילה אחת כאן אוכל להשפיע על גורלו של גדול הדור הבא, וממילא של כל הדור. אם כן זהו פחד עצום לדבר!".

האחריות המוטלת על כתפיהם של הורים ומחנכים נוראה היא. עליהם לדעת ולשנן לעצמם תמיד, כי בידיהם נמצא המפתח לכל עתידו של הילד או התלמיד. במעשיהם, הנהגתם ודיבוריהם, הם משפיעים השפעה עצומה על נפשם הרכה של הילדים, ועלולים לקבוע את דרכם לכל ימי חייהם. [מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא']